

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-34-42, факс: 255-33-13, e-mail: comeuroint@v.rada.gov.ua

ВИСНОВОК

щодо проекту Закону про токенизовані активи та криптоактиви (реєстр. № 4328 від 05.11.2020, н.д. Задорожний А.В. та інші)

Комітет розглянув проект Закону на своєму засіданні 31 березня 2021 року (протокол № 66) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України.

1. Загальна характеристика законопроекту

Метою законопроекту, як зазначено в пояснювальній записці до нього, є визначення правового режиму токенизованих активів та криптоактивів, а також створення основи правового регулювання відносин, що виникають у сфері застосування віртуальних активів, зокрема, що існують у системі обліку цифрових даних на базі технології розподіленого реєстру – токенизованих активів та криптоактивів.

Законопроект є спеціальним у сфері регулювання віртуальних активів розподіленого реєстру, що встановлює правовий режим віртуальних активів розподіленого реєстру і правовий статус суб'єктів у сфері віртуальних активів розподіленого реєстру.

Головною концептуальною ідеєю, покладеною в основу цього законопроекту, є встановлення правової визначеності для сфери віртуальних активів розподіленого реєстру.

2. Належність законопроекту за предметом правового регулювання до сфери дії права Європейського Союзу

Проект Закону за предметом правового регулювання охоплюється зобов'язаннями України передбаченими у рамках статті 20 Розділу III «Юстиція, свобода та безпека», Глави 6 «Заснування підприємницької діяльності, торгівля послугами та електронна торгівля» Розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» та Глави 12 «Фінансові послуги» Розділу V «Економічне та галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію).

3. Відповідність законопроекту праву ЄС

За результатами правового аналізу проекту Закону щодо його відповідності *acquis* ЄС та Угоді про асоціацію слід зазначити таке.

Згідно з положеннями *статті 127 Угоди про асоціацію*, кожна Сторона докладає необхідних зусиль для забезпечення впровадження міжнародних стандартів регулювання та нагляду у сфері фінансових послуг та для боротьби з ухиленням від сплати податків на всій її території. Такі міжнародні стандарти включають, зокрема, «Основні принципи ефективного банківського нагляду» Базельського комітету, «Основні принципи страхування» Міжнародної асоціації органів нагляду за страховою діяльністю, «Цілі та принципи регулювання обігу цінних паперів» Міжнародної організації комісій з цінних паперів, Угоду ОЕСР про обмін інформацією з питань оподаткування, Заяву країн-членів «Групи двадцяти» про прозорість інформації та обмін інформацією для цілей оподаткування» та «Сорок рекомендацій» та «Дев'ять спеціальних рекомендацій стосовно боротьби із фінансуванням тероризму» Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (далі - FATF).

Відповідно до *статті 133 Угоди про асоціацію*, Сторони визнають важливість наближення чинного законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Україна забезпечить поступове приведення у відповідність своїх чинних законів та майбутнього законодавства до *acquis* ЄС. Таке наближення розпочинається з дати підписання цієї Угоди та поступово поширюватиметься на всі елементи *acquis* ЄС, зазначені у Додатку XVII до цієї Угоди.

Відповідно до доповнення XVII-II Додатка XVII до Угоди про асоціацію, у сфері запобігання відмиванню грошей повинні застосовуватися, зокрема, положення Директиви 2005/60/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 20 жовтня 2005 року про запобігання використанню фінансової системи з метою відмивання грошей та фінансування тероризму.

20 травня 2015 року було ухвалено Директиву 2015/849 Європейського Парламенту та Ради про запобігання використанню фінансової системи для цілей відмивання грошей або фінансування тероризму, що вносить зміни до Регламенту № 648/2012 Європейського Парламенту і Ради, а також скасовує Директиву 2005/60/ЄС Європейського Парламенту і Ради та Директиву Комісії 2006/70/ЄС (OJ L 141, 5.6.2015, р. 73–117) (далі – Директива 2015/849).

30 травня 2018 року Європейським Парламентом та Радою прийнято Директиву 2018/843, норми якої стосуються розширення сфери дії Директиви 2015/849 за рахунок включення до системи фінансового моніторингу суб'єктів, які здійснюють продаж віртуальних активів за фіатні валюти, обмін віртуальних активів, а також стосуються постачальників послуг, пов'язаних із функціонуванням гаманців віртуальних валют.

Відповідно до положення Статті 20 Угоди про асоціацію, Сторони співробітничать з метою запобігання та боротьби з легалізацією (відмиванням) коштів та фінансуванням тероризму. Із цією метою Сторони посилюють двостороннє та міжнародне співробітництво у цій сфері, зокрема співробітництво на оперативному рівні. Сторони забезпечують імплементацію відповідних міжнародних стандартів, зокрема стандартів Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму (FATF) та стандартів, рівнозначних тим, які були прийняті Союзом.

Положення статті 15 законопроекту щодо ліцензування підприємницької діяльності постачальника послуг із надання посередницьких послуг щодо забезпечення здійснення правочинів з обміну криптоактивів на грошові кошти узгоджується з вимогами статті 47 Директиви 2015/849 та Рекомендації FATF 15 (в редакції 2020 р.).

Запропоновані законопроектом положення, щодо встановлення та застосовування на основі «Методики визначення ризик-орієнтованого підходу» державної заборони або державних обмежень застосування криптоактивів (статті 16-17 законопроекту) узгоджуються з вимогами Рекомендації FATF 15 (в редакції 2020 р.) та Керівництва щодо ризик-орієнтованого підходу до віртуальних активів та постачальників послуг з переказу віртуальних активів FATF.

Разом з тим, законопроект не містить положень про відповідальність за порушення вимог законодавства у сфері віртуальних активів, що не враховує положення пункту 6 Пояснювальної записки до Рекомендації 15 FATF, якою визначено, що країни повинні забезпечити наявність ряду ефективних, пропорційних та переконливих санкцій, кримінальних, цивільних або адміністративних, що застосовуються до постачальників послуг з віртуальних активів, які не виконують вимоги з протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму, у відповідності до Рекомендації 35.

Також законопроектом пропонується внести зміни до Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» щодо уточнення визначення понять «віртуальні активи» та «постачальник послуг у сфері застосування токенизованих активів і криптоактивів». Такі зміни частково враховують наведені в Словнику FATF відповідні визначення термінів.

Додатково необхідно зазначити, що текст законопроекту містить ряд правових норм, що згідно зі *статтею 282 Угоди про асоціацію*, не відповідають принципу правової визначеності, а саме, в статті 1 законопроекту наведено визначення термінів «токенизований актив» та «криптоактив» як різновидів віртуального активу, в той же час законопроект не містить визначення терміну «віртуальний актив», що створюватиме ризики неоднозначного тлумачення та неналежного правозастосування норм законопроекту.

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України до ЄС

Проект Закону «Про токенизовані активи та криптоактиви» (реєстр. № 4328 від 05.11.2020, н.д. Задорожний А.В. та інші) **за своєю метою не суперечить** міжнародно-правовим зобов'язанням України в сфері європейської інтеграції, **але потребує доопрацювання**, зокрема, в частині приведення у відповідність до Рекомендацій Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) та усунення правової невизначеності.

Голова Комітету

І.О. КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000EED52E007FC38E00
Дійсний до: 20.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-20/10-2021/113764 від 01.04.2021

457823